

Заради ЖИТТЯ

День захисника України третій рік поспіль відзначається в нашій державі 14 жовтня. Свято ввбрало в себе славу історію вільного Українського козацтва та вшанування Покрови Пресвятої Богородиці. Сучасні реалії додали до цієї дати пекучий біль, сум та гіркоту втрат на полях українського Сходу. Як вистояють, виживають після трагічної втрати своїх рідних захисників посивілі мами й тата, молоді вдови з осиротілими дітьми та всі, хто кохав, чекав, вірив, сподівався?

A7 ➤

СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ І ПЕЧАЛЬ. Три роки тому на Луганщині під час обстрілу загинув 20-річний Руслан АНДРА. Тендітним промінчиком надії та символом сутності життя, за яке поклав голову сумчанин, стала поява на світ Михайлика АНДРИ — найменшого сина в родині героя

Вітаємо з Днем захисника України
і святом Покрови Пресвятої Богородиці!
Бажаємо всім нам мирного неба і добра!

З повагою,
Gualapack

Заради життя

Трагедія під Старобільськом

Звістка про загибель воїнів дев'ятої батареї 27-го Сумського реактивного артилерійського полку приголомшила місто. Смертельний обстріл, який вівся з території Російської Федерації, стався 3 вересня 2014 року на Луганщині поблизу міста Старобільськ у селі Победа. Ворог застосував надпотужну зброю – реактивну систему залпового вогню «Смерч». Після бомбардування утворилася глибока вирва, ангар з військовою технікою згорів, а бліндаж-укриття, де знаходилися наші хлопці, засипало величезною товщею землі, поховавши їх там живо. Згодом, після тривалих розшукових робіт, з'ясувалося, що там загинуло 18 артилеристів, з них — 16 сумчан й двоє — полтавців.

Наймолодшим серед загиблих був сержант Руслан Романович АНДРА, якому на той час виповнилося усього 20 років. Мамі Руслана, Тетяні АНДРИ, й досі важко згадувати ті чорні вересневі дні 2014 року, коли дізналася про обстріл бази. Потім тривали неймовірно довгі години чекання та невизначеності – де син, живий чи... До останнього сподівалася, що він вижив, що з ним усе гаразд.

– Так сталося, що тоді мій чоловік Роман якраз був за кордоном, на заробітках у Туреччині, – розповідає Тетяна Іванівна. – Я збралася із силами, щоб якомо-

▲ НЕПОВТОРНА МИТЬ. Сини Руслан та Ігор вітають маму із 20-річним ювілеєм подружнього життя. Саме за ініціативою старшого сина батьки у той день пройшли обряд вінчання

Одного разу ми з чоловіком серйозно посварилися, я рішуче збиралася подавати на розлучення. Син швидко уладнав конфлікт: «У нас в школі багато неповних сімей, а я вами завжди пишаюся». Й дійсно, ми з чоловіком прислухалися до його слів.

– Синів Руслана й меншого від нього на 4 роки Ігорька виховував просто: якщо провинився, саджав на кухонний табурет й детально пояснював, чому не варто так робити. Іноді бесіда тривала

▲ ОСТАННЄ ФОТО. Це фото зроблено буквально за де-

– Якщо б я приїхала півгодиною пізніше, то ми б назавжди втратили точне місце поховання сина, бо будівельники й не збиралися його документувати та фіксувати, – обурюється мама загиблого сумчанина. – Після цього випадку я заступила на бойовий пост біля могили Русіка, кожного дня там чергувала, доки тривало укладання плитки та інші облаштувальні роботи. Це ж мій святий обов'язок перед сином – відстояти й гідно увіковічити його пам'ять.

Війна із сумськими чиновниками та архітекторами за встановлення гідного пам'ятника на могилі Русіка та ще чотирьох його однополчан тривала майже два роки. Тетяна Андру підкреслює: «Лише за-

ти малюнок запала в душу. Ця думка стала зігрівати світлим промінчиком надії, надавати сили жити далі.

Перші спроби завагітніти виявилися безуспішними. Консультації з лікарями, відпочинок на морі (сподівалися, що зміна клімату допоможе зачепитися новому життю) теж не допомогли.

Якось Таня почула про народну прикмету: якщо вишити хрестиком трьох маленьких янголят, на їх крилах прилетить благословіння на нове життя. Із світлими сподіваннями, надіями й думками про манюсінського Андру вона сіла за вишивку. Вкладала всю душу у своє рукоділля. Й коли три синьооких янголи вишикувалися на полиці у спальні, на її чоловіка Романа Анатолійовича там чекав довгоочікуваний скор-

Родина пишається Русланом АНДРОЮ, який нагороджений медаллю «Захиснику Вітчизни» та орденом «За мужність 3-го ступеню» (посмертно). А в грудні 2015 року мужньому патріоту присвоєно звання «Почесний громадянин м. Суми»

вдяки підтримці чоловіка та сина Ігоря, рідних, друзів витримала натиск чиновників»

– У серпні 2016 року ми нарешті встановили обеліск із двома чудовими портретами Русланчика та висловом, яким він керувався у своєму

приз — тест на вагітність з двома переможними червоними смужками!

Ось так Тетяна Андру втретє стала мамою сина, який з'явився на світ 27 жовтня 2016 року. Подружжя Андрув народило

га спокійніше по скайпу повідомити йому страшну звістку – нашого сина-воїна більше немає серед живих. Увесь світ для мене втратив кольори, все відбувалося наче в тумані. Жменями пила заспокійливі ліки, щоб гідно витримати похорони.

Поховали шістьох сумчан-артилеристів 9 вересня на території Центрального кладовища на Алеї Слави. День тоді видався сонячним, теплим, тихим, у високому осінньому небі пливли неймовірно легкі хмаринки. По-літньому зелені каштани засипали поховальну ходу своїми колючо-блискучими плодами. Не вірилося, що наші земляки, яких годяни проводжали в останню путь, загинули на справжній війні. Паралельний світ: тише, мирне місто та смертельне віддуння війни...

Спогади про сина

«Біль втрати не проходить», – зізнаються рідні загиблого Руслана Андри, любовно й ніжно його згадуючи - НАШ РУСІК.

– Не йміть віри, що час нібито лікує. Це – неправда. Ні – зовсім не лікує, просто з часом ти вчишся жити з цим болем, – в один голос зазначає подружжя Андри.

При спомині про Русіка очі його мами завжди стають вологими і разом з тим усміхненими. Вона може довго й цікаво розповідати, якою особистістю був її син:

– Русік рано став робити дорослі й виважені чоловічі вчинки. Так, він по суті зберіг, врятував нашу сім'ю.

години зо дві. Якось Русік, передбачаючи виховний момент, приніс ремінь й попросив: «Краще відлупи, але не «винось мізки, нічого не кажи». Та я ніколи не піднімав руку на своїх хлопців й категорично засуджую тих батьків, які б'ють дітей, приносять їм гідність, – переконаний Роман Андра.

Сержант Андра

На момент призову в АТО Руслан Андра працював у ПАТ «Сумхіпром» слюсарем в цеху гранульованого суперфосфату, куди він прийшов відразу після професійно-технічного училища. До речі, на підприємство його привела мама, яка тут працює більше 18 років. Також на заводі працювала і його покійна бабуся — Наталія ЗАВАЛІЙ, так що Руслан виробничник у третьому поколінні.

Воювати в АТО він пішов абсолютно свідомо, бо дійсно вважав: «Хто, якщо не я». Раніше, упродовж 2013 року, під час служби в армії отримав звання сержанта та ґрунтовні знання військового зв'язківця, наче знав, що вони знадобляться у реальних воєнних умовах.

Питання без відповіді

Рідні Руслана журяться, що ніхто з військового керівництва не поніс відповідальність за трагедію, що сталася з бійцями дев'ятої батареї 27-го Сумського реактивного артилерійського полку. А по суті ж людей послали на вірну смерть. Був

кілька тижнів до смертельної обстрілу. На жаль, інші фото, відео зникли разом із особистими речами Руслана

суворий наказ не покидати межі табору, який став зручною ціллю для ворога. Як зазначають рідні загиблого, десь через місяця три військова прокуратура почала розслідування за фактом загибелі артилеристів, але все спустили на гальмах.

– Факт гибелі Руслана та наших земляків оповитий павутиною військової таємниці, ніяких подробиць нам не вдалося дізнатися, – сумно констатують батьки. – Нам не повернули особисті речі сина, гроші, які він збирав на весілля. Усі вони безслідно пропали. На жаль, разом з телефонами, планшетом у нас вкрали частину пам'яті про старшого сина. У нього там був великий архів особистих фото, відео, яких ми вже ніколи не побачимо.

А далі Тетяна Іванівна повідала неймовірну історію про те, як до неї повернувся смертник сина. Зазначимо, що у кожного військовика має бути смертник — іменний металевий жетон, який завжди носять на грудях під гімнастечкою. Через півтора роки після загибелі сина смертник Руслана Андри передали його мамі зовсім незнайомі люди, які випадково підійшли до неї у спортзалі. Як до чужих людей потрапив жетон Руслана та де цей останній речовий доказ блукав цілих півтора роки? На ці та інші питання сім'я загиблого сумчанина так і не отримала жодних пояснень та відповідей.

Випробування пам'ятником

Коли прийшов час встановлювати стаціонарний пам'ятник на могилі Руслана, його сім'я скрупульозно визначалася з фото та символікою обеліска. За християнською традицією таке облаштування могили проводиться до перших роковин померлого. Міська рада ухвалила рішення на Алеї Слави, де поховані герої АТО, звести кожному нагробний хрест, а прилеглу територію викласти тротуарною плиткою. Щоправда, порадилися із родичами про концепцію проекту сумські чиновники не вважали за потрібне. Декілька сімей загиблого, у тому числі й Андри, стали наполягати на своїх правах увічнити рідних за власними проектами. Як розповідає Тетяна Іванівна, непокірних декілька разів викликали на килим до владних кабінетів та переконували погодитися на їхні умови.

Улітку 2015 року сталася жахлива подія, яка суперечила здоровому глузду. Тетяні зателефонували й повідомили, що на кладовищі працює підрядна організація, з котрою міська рада уклала договір на облаштування Алеї Слави. Мама Таня миттю помчала до могили сина й встигла затримати руку будівельника, який вже намірявся виймати хрест, бо на той момент вже розібрали надробки та збиралися рушити хрести на всіх могилах.

«Ніколи, ніде не здавався». Ця фраза була вибита у формі тату на зап'ясті правої руки сина, – розповідає мама героя та гірко додає: – По цьому тату чоловік ідентифікував особистість сина в морзі, бо я ніяк не могла повірити в його смерть.

А ще на встановленому обеліску під фото, де загиблій зображений у цивільному одязі, є багатозначний підпис – «Наш ангел».

Благословіння долі

– Після загибелі Руслана мене охопив безмежний відчай, розпач. Ці почуття були настільки сильними, що на першій порі рідні невідступно ходили за мною назирці, боялися, щоб я не вкортотила собі віку, – відверто зізнається Тетяна Іванівна. – Одного разу після молебну біля могили Русіка до мене підійшов священик й несподівано промовив: «Танюша, тобі обов'язково треба народити дитинку». Священик був незнайомий, до цього випадку жодного разу з ним не спілкувалася. Я була приголомшена й здивована, адже він як ОЗВУЧИВ мої потаємні думки, тим самим дав благословіння на початок нового етапу життя. Згодом несміло поділилася новиною з чоловіком Романом. Він категорично був проти, став відмовляти, бо серйозно переймався станом мого здоров'я: «А чи зможеш ти благополучно виносити й народити дитину?» Я розуміла його побоювання, але мрія про можливість завагітніти й народити

можна сказати, разом — на партнерських родах. Зосереджений і зовні спокійний Ромчик ніжно й міцно тримав за руку свою кохану дружину й виважено, без зайвих емоцій допомагав медперсоналу. А в найтяжчий момент породілля кричала «Руся, синку, допоможи!»

Новонародженого назвали Михайликом, хоча спочатку Тетяна Іванівна прагнула наректи його ім'ям загиблого сина. Згодом все ж таки прислухалася до порад, й тепер Андри виховують маленького Ведмедика - так до нього звертається всі рідні, у тому числі й старший брат, Ігор.

Замість P.S.

По закінченню тривалої бесіди з Тетяною Андрою я спитала у неї, про що варто написати в статті.

— Нашій родині не треба ні слави, ні піару. Голівне — щоб пам'ятали про нашого сина Руслана, справжнього патріота, про хлопців, які загинули разом з ним, і щоб люди цинічно не забували, що зараз на Україні йде війна, — із сумом у голосі промовила моя співрозмовниця. — Бо, наприклад, цього року 3 вересня, у третю роковину загибелі наших воїнів під Старобельськом, на Алею Слави до могили артилеристів прийшли лише родичі й друзі. Ні громадськість, ні артучилище, ні ті чиновники, які так ратували за свій варіант пам'ятників, не завітали віддати шану нашим бійцям. Але ж минуло лише три роки, а що буде, коли пройде 10 років? **Г**